

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/60/2022
Identifikačné číslo spisu:	1106205130
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1106205130.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedláčkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: Nitriansky samosprávny kraj, Štefánikova tr. 69, Nitra, IČO: 37 861 298, zastúpeného Advokátska kancelária SPÁL & Partners s.r.o., Kapitulská 454/12, Trnava, IČO: 54 252 601, proti žalovanej: Československá obchodná banka, a.s., Žitná 11, Bratislava, IČO: 36 854 140, zastúpenej RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o., Vysoká 2/B, Bratislava, IČO: 36 863 360, o vyslovenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B1-32Cb/22/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/63/2020-889 zo dňa 21. júna 2022, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného z a m i e t a .
II. Žalobcovi n e p r i z n á v a proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom (tretím v poradí) č. k. 32Cb/22/2006-808 zo dňa 6. septembra 2019 vo výroku I. určil, že Zmluva o úvere číslo 250005136, Dohoda o vyplňovacom práve k bianko zmenke číslo XXXXXXXXXX-BZ-XI, Zmluva o vystavení platobnej bankovej záruky číslo XXXXXXXXXX, Dohoda o vyplňovacom práve k bianko zmenke číslo XXXXXXXXXX-BZ-XX a Zmluva o budúcej zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnej veci číslo XXXXXXXXXX-ZZ-XI, všetky podpísané za žalobcu podpredsedom Nitrianskeho samosprávneho kraja so žalovaným dňa 17. augusta 2005, sú absolútne neplatné. Vo výroku II. o trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na ich náhradu voči žalovanému v rozsahu 100 %. Vo výroku III. o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na ich náhradu voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie vyhodnotil ako nesporné skutočnosti, že podpredseda nemal zastupiteľstvom Nitrianskeho samosprávneho kraja (ďalej aj ako „NSK“) presne vymedzený rozsah svojej právomoci, ani udelené písomné splnomocnenie alebo poverenie na uskutočnenie sporných právnych úkonov a že návrh na obmedzenie právomoci podpredsedu predsedu NSK zastupiteľstvu nepodal. Ako sporné vyhodnotil, či má uvedené za následok, že podpredseda NSK nemohol zo zákona a z titulu zvolenia do funkcie

vôbec zastupovať predsedu NSK, či neobmedzenie jeho právomoci zastupiteľstvom má za následok, že zastupuje predsedu v plnom rozsahu, či presné nevymedzenie právomoci podpredsedu zastupiteľstvom má za následok, že zastupuje predsedu v plnom rozsahu a výklad pojmu neprítomnosti predsedu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zastupiteľstvo podpredsedu zvolilo, avšak nevymedzilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu v zmysle § 16 odsek 8 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) a ani neobmedzilo na návrh predsedu v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. j) zákona č. 302/2001 Z. z. jeho právomoci. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že funkcia podpredsedu síce vznikla, avšak konkrétny rozsah právomoci závisel od udeleného poverenia v zmysle § 9 ods. 2 Štatútu NSK, podľa ktorého podpredsedu môže poveriť plnením úloh len zastupiteľstvo a predseda NSK.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/63/2020-889 zo dňa 21. júna 2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) rozhodol, na základe odvolania žalovaného v merite veci tak, že potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Súčasne žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku k námietke žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu uviedol, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe bol preukázaný, pretože je daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným ohľadne platnosti právnych úkonov, ktoré je ohrozením žalobcovho postavenia, keďže bez vyriešenia tejto otázky je v neistote, či ho právne úkony zaväzujú.

5. V súvislosti s námietkou žalovaného týkajúcou sa nesprávneho právneho posúdenia vo veci nepreukázania relatívnej neplatnosti právnych úkonov odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prípade sporných právnych úkonov ide o neplatnosť absolútnu. Tento názor považoval odvolací súd za správny, keď zoberal do úvahy okolnosti uzatvorenia právnych úkonov, ako aj právnu povahu strán sporu, predovšetkým žalobcu (subjekt verejného práva), podpísanie právnych úkonov neoprávnenou osobou, ktorá prekročila svoje oprávnenia, nedodržanie písomnej formy vyžadovanej žalovaným, obchádzanie zákona uzatvorením právnych úkonov aj rozpor s dobrými mravmi. Súčasne uviedol, že v tomto prípade je potrebné posudzovať právne úkony prísne formálne, keďže táto požiadavka vyplýva z postavenia žalobcu ako orgánu územnej samosprávy. Z uvedeného dôvodu nebolo možné ani aplikovať judikatúru, na ktorú poukazoval žalovaný.

6. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil absolútnu neplatnosť právnych úkonov. Zdôraznil, že v zmysle platnej právnej úpravy v rozhodnom čase štatutárnym orgánom žalobcu bol predseda a podmienky na jeho zákonné zastúpenie neboli splnené, predseda ani zastupiteľstvo podpredsedu podpisom sporných právnych úkonov neverilo, preto podpredseda nebol oprávnený na uzatvorenie týchto úkonov. Na uvedené nemá vplyv ani skutočnosť, že podpredseda realizoval vôľu zastupiteľstva, keďže podpredseda je zástupcom predsedu, mal konať v súlade s vôľou predsedu, nie je priamym vykonávateľom vôle zastupiteľstva. Rozhodujúce podľa názoru odvolacieho súdu bolo, že podpredseda konal bez oprávnenia. Podpredseda žalobcu nebol v čase realizácie sporných právnych úkonov oprávnený konať v mene žalobcu, hoci postupoval v súlade s uzneseniami zastupiteľstva žalobcu, nakoľko ani postup v súlade s uznesením za zastupiteľstva nedokáže konvalidovať nedostatok oprávnenia podpredsedu v rozhodnom čase zastupovať predsedu pre neexistenciu, respektíve nesplnenie podmienok zákonného a absenciu zmluvného zastúpenia.

7. Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2Cob/97/2013 zo dňa 28. mája 2013, podľa ktorého sa súd nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného, že zastupiteľstvo žalobcu s poukazom na § 11 ods. 9, § 16 ods. 4 a 5 zákona o samosprávnych krajoch prelomilo pozastavenie výkonu uznesenia zastupiteľstva č. 179/2005 uznesením č. 198/2005, a preto platnosť takéhoto uznesenia už nemohol predseda žalobcu spochybniť ani neskúmať, či v danom prípade zastúpenie predsedu podpredsedom nevyplýva priamo zo zákona, bez potreby osobitnej plnej moci podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôraznil, že krajský súd v zrušujúcom uznesení nevyslovil

právny názor pokiaľ ide o posúdenie právnych úkonov, napadnutý rozsudok zrušil z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a následne nesprávneho právneho posúdenia. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení uložil vysporiadať sa s dotknutými ustanoveniami zákona o samosprávnych krajoch a posúdiť, či mali uznesenia zastupiteľstva vplyv na uzatvorenie právnych úkonov. Súd prvej inštancie sa vysporiadal s ustanovením § 11 ods. 2 písm. j/ a § 16 ods. 8 zákona č. 302/2001 Z. z. v bode 38. a dospel k záveru, že zastupiteľstvo nevymedzilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu a ani neobmedzilo na návrh predsedu jeho právomoci, konkrétny rozsah právomoci teda závisel od udelenia poverenia v zmysle § 9 ods. 2 Štatútu NSK. Súd prvej inštancie dal teda jasnú odpoveď, že v konaní nebola preukázaná existencia poverenia udeleného podpredsedovi zastupiteľstvom ani predsedom, preto právne úkony uskutočnila osoba, ktorá na to nebola oprávnená.

8. Na záver odvolací súd pripomenul, že podpredseda NSK bol uznaný vinným podľa § 158 ods. 1 písm. a/ a b/ Trestného zákona pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, nakoľko nebol splnomocnený predsedom NSK na podpis jednotlivých zmlúv, čím porušil § 11 ods. 2 písm. j/, § 16 ods. 3 a § 12 ods. 2 písm. b/ zákona č. 302/2001 Z. z.

9. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a proti výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zmenil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10. Žalovaný v čl. II. a III. dovolania zhrnul rozhodnutia vo veci pred vydaním napadnutého rozsudku a svoje odvolanie. V čl. IV. dovolania namietal nesprávny procesný postup súdu, kedy odvolací súd v napadnutom rozsudku porušil zásadu vyjadrenú v ustanovení čl. 2 CSP čím došlo k porušeniu práva na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia. Žalovaný namietal napadnutý rozsudok pre nerešpektovanie záverov predošlého rozhodnutia odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie tým, že odvolanie žalovaného zo dňa 5. októbra 2019 nepretavil do rozhodnutia o odvolaní náležite, v súlade so zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu č. k. 2Cob/97/2013-620 zo dňa 28. mája 2013. Odvolací súd porušil zásadu uvedenú v čl. 2 CSP, keď v danom rozsahu v bode 38. (správne má byť bod 39. - pozn. najvyššieho súdu) odôvodňuje svoje rozhodnutie tým, že „odvolací súd v zrušujúcom uznesení nevyslovil právny názor, pokiaľ ide o posúdenie právnych úkonov, napadnutý rozsudok bol zrušený z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a následne nesprávneho právneho posúdenia. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení teda vytkol nedostatky odôvodnenia rozhodnutia a uložil vysporiadať sa s dotknutými ustanoveniami zákona o samosprávnych krajoch v znení v rozhodnom čase a posúdiť, či mali uznesenia zastupiteľstva, na ktoré sa odvoláva žalovaný, vplyv na uzatvorenie právnych úkonov.“ Podľa názoru dovolateľa odvolací súd v napadnutom rozsudku však dôsledne neposúdil námietku žalovaného, že pokiaľ odvolací súd akcentoval uvedené tvrdenia žalovaného, je dôvodné považovať také usmernenie za vyjadrenie takého právneho názoru, ktorým je súd nižšieho stupňa povinný riadiť sa, a to najmä za situácie, kedy prvoinštančný súd nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie relevantné pre nerešpektovanie právneho názoru súdu vyššej inštancie. Dovolateľ má za to, že vydaním prvoinštančného rozsudku (tretieho prvoinštančného rozsudku v spore), po dvoch predchádzajúcich zrušených prvostupňových rozsudkoch a dvoch zrušených rozsudkoch odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na predvídateľné súdne rozhodnutie a k porušeniu základného práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie a aby bola jeho vec, čo najrýchlejšie prejednaná podľa čl. 46 a 48 Ústavy SR.

11. Nesprávny procesný postup súdu videl ďalej žalovaný v porušení § 470 ods. 2 CSP, pričom poukázal na fakt, že na súde prvej inštancie sú podané žaloby žalobcu o plnenie a konania o týchto žalobách sú prerušené z dôvodu, že tento spor o určovacej žalobe mal odstrániť stav právnej neistoty na strane žalobcu. Podľa názoru žalovaného by sa mal súd zamyslieť, či odstraňovanie tzv. právnej neistoty môže trvať 17 rokov a či je súdna obhajoba naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku po takúto dobu trvania sporu v súlade so zásadami spravodlivého súdneho procesu a v súlade s ustanovením § 470 ods. 2 CSP. Žalovaný považoval za arbitrárne

odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré po 17 rokov trvajúcom spore zásadnú právnu otázku naliehavého právneho záujmu odôvodňuje potrebou právnej istoty žalobcu. Rovnako žalovaný považoval za arbitrárne odôvodnenie napadnutého rozsudku tým, že aj keď sú na tom istom súde prvej inštancie podané dve žaloby o plnenie z právnych úkonov, odvolací súd dôvodil, že v sporoch o plnenie by súd posudzoval otázku platnosti právnych úkonov „iba“ ako prejudiciálnu otázku. Podľa presvedčenia žalovaného napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu základného práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie a porušeniu práva žalovaného na rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov. Odvolací súd násobne zrušil rozsudok súdu prvej inštancie bez toho, aby včas riadne a dôsledne vyslovil vo veci právny názor (rovnako tak dovolací súd). Za porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie a bez zbytočných prietáhov žalovaný označil taký postup odvolacieho súdu, ktorý po 17 rokoch trvania sporu odôvodní napadnutý rozsudok tým, že ním odstraňuje stav právnej neistoty na strane žalobcu. Porušenie uvedených základných práv žalovaného tým dosiahlo takú intenzitu, ktorá podľa názoru žalovaného má viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku.

12. Dovolateľ ďalej odôvodnil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a dôvodil ďalší dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci. Prvú otázku, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, dovolateľ položil v znení: „Pokiaľ zastupiteľstvo samosprávneho kraja v zmysle § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch (platného do 31.01.2006) odmietlo určiť (neurčilo) rozsah výkonu právomocí podpredsedovi samosprávneho kraja, ktoré v čase neprítomnosti predsedu samosprávneho kraja podpredseda nemôže vykonávať, môže podpredseda vykonávať právomoci predsedu v čase neprítomnosti predsedu len na základe osobitného poverenia (splnomocnenia) zastupiteľstva alebo predsedu?“ Žalovaný zastáva názor, že odvolací súd nesprávne vec právne posúdil, keď ustanovenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch aplikoval na spor tak, že podpredseda samosprávneho kraja, pokiaľ nemá určený výkon tých právomocí predsedu samosprávneho kraja, ktoré počas jeho neprítomnosti nemôže vykonávať, nemôže za predsedu samosprávneho kraja vykonávať právomoci vôbec, a to bez osobitného poverenia, teda zrejme písomného splnomocnenia udeleného mu predsedom samosprávneho kraja alebo poverením zastupiteľstva. Žalovaný má za to, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle takýmto spôsobom obmedziť podpredsedu samosprávneho kraja (voleného zastupiteľstvom samosprávneho kraja), musel by znenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch koncipovať jasne v danom smere. Predovšetkým slovo nemôže vykonávať tie právomoci, ktoré sú vymedzené zastupiteľstvom by musel nahradiť slovom môže vykonávať, pokiaľ ich má zastupiteľstvom určené alebo vymedzené. V prípade, že zákonodarca koncipoval znenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch tak, že zastupiteľstvo určí rozsah právomocí, ktoré nemôže podpredseda za predsedu vykonávať (počas neprítomnosti predsedu), znamená to, že všetky ostatné právomoci, teda tie, ktoré nie sú negatívne vymedzené zastupiteľstvom, vykonávať môže. Takýto výklad zákona je logický, zodpovedá praxi a logike zastúpenia predsedu podpredsedom samosprávneho kraja. V nasledujúcom texte dovolania žalovaný zopakoval tvrdenia uvedené v odvolaní a v jeho vyjadrení. Žalovaný v zmysle § 432 ods. 2 CSP považoval právne posúdenie podpisov právnych úkonov podpredsedom samosprávneho za právne nesprávne a navrhol, aby dovolací súd z uvedeného dôvodu zrušil, alebo zmenil napadnutý rozsudok.

13. Druhú otázku predložil dovolateľ v znení: „Predstavuje uvedenie dátumu na zmluve, pri podpise ktorej nie sú prítomné obe strany zmluvy (a ktorú je možné antidatumovať), presvedčivý dôkaz o prítomnosti verejného činiteľa (resp. zamestnanca) v mieste výkonu jeho funkcie (práce), pokiaľ je nesporné, že na uvedený deň má vypísaný dovolenkový lístok?“ V tejto spojitosti žalovaný zopakoval tvrdenia uvedené v odvolaní a odôvodnenie napadnutého rozsudku. Podľa názoru žalovaného odvolací súd nesprávne právne posúdil (ne)prítomnosti predsedu NSK v sídle NSK, keď sa v napadnutom rozsudku nekriticky stotožnil s konštatáciou súdu prvej inštancie, ktorý dovolenkový lístok vypísaný na daný deň neposúdil v súvislosti s takou zmluvou, ktorá nebola nijak právne a ekonomicky pre NSK významná (obchodné podmienky METRO). Podľa presvedčenia žalovaného, súd mal tvrdenie o dátume podpisu takéhoto typu právneho úkonu právne posúdiť ako účelové tvrdenie NSK s cieľom preukázať prítomnosť predsedu NSK v sídle NSK v deň podpisu právnych úkonov.

14. Vo vzťahu k relatívnej neplatnosti právnych úkonov v spojitosti s žalobcovým postavením ako

subjektom verejného práva dovolateľ predložil dve právne otázky v znení: „Je pre určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktoré sú uzavreté podľa Obchodného zákonníka podstatné, že jeden subjekt týchto právnych vzťahov je subjekt verejného práva?“ „Pokiaľ za stranu podpísala právne úkony osoba, ktorá na to nemala poverenie, sú tieto právne úkony postihnuté relatívnou neplatnosťou, keď ochrana poskytnutá určením neplatnosti právnych úkonov svedčí iba tejto strane právneho úkonu?“ V rámci dovolacej argumentácie k týmto položeným otázkam žalovaný zhrnul tvrdenia uvedené v odvolaní, ako aj pôvodné skutkové a právne okolnosti a zopakoval právne závery napadnutého rozsudku. Žalovaný nesúhlasí s právnym záverom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, podľa ktorého právne úkony nie sú relatívne neplatné z dôvodu, že žalovaný musel vedieť, že právne úkony sú za žalobcu podpísané v rozpore s vôľou zastupovanej osoby a daný právny názor namietal ako nesprávny a svojvoľný. V dovolaní tiež súdu vytýkal, že pri posúdení relatívnej neplatnosti právnych úkonov nevzal vôbec do úvahy postavenie a úlohu zastupiteľstva v samosprávnych krajoch podľa článku 69 Ústavy SR. Ďalej uviedol, že okrem Ústavy SR pôsobnosť obecného zastupiteľstva vymedzuje aj zákon o samosprávnych krajoch tým spôsobom, že výslovne určuje tzv. výhradnú pôsobnosť zastupiteľstva. Dovolateľ namietal napadnutý rozsudok pre nesprávne právne posúdenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, keď je podľa jeho názoru nesporné, že žalovaný neplatnosť právnych úkonov nespôsobil a konal v dobrej viere, že uzavretie právnych úkonov a zastúpenie NSK podpredsedom je plne v súlade so zákonom a vôľou NSK.

15. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného vyjadril podaním zo dňa 8. novembra 2022 po uplynutí desaťdňovej lehoty (výzva na vyjadrenie k dovolaniu doručená žalobcovi 25. októbra 2022, posledný deň pripadol na 4. novembra 2022) určenej súdom prvej inštancie, a preto na jeho vyjadrenie v súlade s § 436 ods. 3 CSP dovolací súd nemohol prihliadať.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a je potrebné ho zamietnuť.

17. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu dovolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

18. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne, na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ vysvetlil, konkretizoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje ním uvedené zákonné ustanovenie. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/235/2016 z 13. júla 2017).

K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP

19. Dovolacím dôvodom podľa § 420 CSP, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania, nie je nesprávne alebo nedostatočné zistenie skutkového stavu. Rovnako prípustnosť dovolania nezakladá ani zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom odchyľne od návrhu a názoru sporovej strany, keďže ide o skutkovú rovinu posudzovania sporu. Dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní.

20. Dovolateľ nesprávny procesný postup súdu videl v porušení princípu právnej istoty odvolacím súdom v napadnutom rozsudku, čím malo dôjsť u žalovaného k porušeniu práva na predvídateľnosť napadnutého rozsudku. Dovolateľ tvrdený nesprávny procesný postup namietal pre nerešpektovanie záverov zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/97/2013-620 zo dňa 28. mája 2013.

21. Dovolateľ mal za to, že krajský súd v zrušujúcom uznesení dospel k záveru, že:

- súd prvého stupňa sa v rozsudku nevysporiadal s ustanoveniami § 11 ods. 2 písm. b/, c/ zákona o samosprávnych krajoch platného v čase podpísania sporných dokumentov, nedostatočne posúdil § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch v nadväznosti na § 16 ods. 8 uvedeného zákona a na štatút NSK zo dňa 7. júna 2003, ktorými sa v odôvodnení ani nezaoberal;
- súd prvého stupňa sa nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného, že zastupiteľstvo NSK zákonom predpísaným spôsobom výkon právomocí podpredsedu neobmedzilo, ani s tvrdeniami, že s poukazom na § 11 ods. 9, § 16 ods. 4 a 5 zákona o samosprávnych krajoch došlo k prelomeniu pozastavenia výkonu uznesenia zastupiteľstva č. 179/2005 (uznesením č. 198/2005), a preto platnosť takéhoto uznesenia už nemohol predseda NSK spochybniť;
- súd prvého stupňa vôbec právne neposudzoval v napadnutom rozsudku predmetné uznesenia zastupiteľstva o prejavenej vôli NSK uzavrieť sporné právne úkony, neskúmal, či v danom prípade zastúpenie predsedu podpredsedom nevyplyva priamo zo zákona, bez potreby osobitnej plnej moci podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka;
- súd prvého stupňa sa taktiež nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, že žalovaný konal v dobrej viere, že koná s oprávnenou osobou v zmysle § 16 ods. 8 zákona o samosprávnych krajoch.

22. Odvolací súd k odvolacej námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2Cob/97/2013-620 zo dňa 28. mája 2013 uviedol, že odvolací súd v zrušujúcom uznesení nevyslovil právny názor pokiaľ ide o posúdenie právnych úkonov, napadnutý rozsudok bol zrušený z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a následne nesprávneho právneho posúdenia. Odvolací súd teda v zrušujúcom uznesení vytkol nedostatky odôvodnenia rozhodnutia a uložil vysporiadať sa s dotknutými ustanoveniami zákona č. 302/2001 Z. z. a posúdiť, či mali uznesenia zastupiteľstva vplyv na uzatvorenie právnych úkonov (bod 39. napadnutého rozsudku).

23. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/97/2013-620 zo dňa 28. mája 2013 sa súd prvej inštancie v zmysle inštrukcií vysporiadal s námietkami žalovaného a dal odpoveď na jeho námietky, ktoré majú význam pre rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie sa v bode 38. odôvodnenia rozsudku vysporiadal s § 16 ods. 8 zákona o samosprávnych krajoch a uviedol, že zastupiteľstvo predsedu zvolilo, avšak nevymedzilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu, ani neobmedzilo na návrh predsedu v zmysle ustanovenia § 11 odsek 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch, jeho právomoci. Vzhľadom na uvedené síce vznikla funkcia podpredsedu, avšak konkrétny rozsah právomoci závisel od udeleného poverenia v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 Štatútu NSK, podľa ktorého podpredseda môže poveriť plnením úloh len zastupiteľstvo NSK a predseda NSK. Podpredseda v čase zastupovania predsedu zvoláva a vedie zasadnutie zastupiteľstva NSK. Znenie štatútu je preto aj v súlade s § 16 odsek 8 zákona o samosprávnych krajoch. Ďalej uviedol, že žalovaný súdu nepreukázal existenciu poverenia udeleného podpredsedovi zastupiteľstvom ani predsedom NSK, preto právne úkony uskutočnila osoba, ktorá na to nebola oprávnená v zmysle ustanovenia § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Samotné zvolenie za podpredsedu totiž nevymedzuje jeho právomoci. Okresný súd v bodoch 56. až 67. odôvodnenia rozsudku v súlade s uloženou povinnosťou odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení posudzoval ustanovenia § 11 ods. 2 písm. b/ a § 16 ods. 8 zákona o samosprávnych krajoch a vysporiadal sa s otázkou, či uznesenie zastupiteľstva malo alebo nemalo vplyv na platnosť právnych úkonov a či zastupovanie nevyplyva zo zákona. Okresný súd dospel k názoru, že zastupiteľstvo v zmysle zákona rozhoduje o základných otázkach samosprávneho kraja, ale štatutárnym orgánom, osobou oprávnenou v konkrétnom prípade konať v mene a na účet NSK je predseda, preto

nerešpektovanie rozhodnutia zastupiteľstva je otázkou zodpovednosti predsedu NSK za výkon svojej funkcie. Strany sporu nepreukázali, že by zastupiteľstvo na uskutočnenie právnych úkonov poverilo podpredsedu, hoci tak mohlo urobiť tak v zmysle Štatútu NSK, ako aj mohlo vymedziť právomoci podpredsedu v zmysle ustanovenia § 16 ods. 8 zákona č. 302/2001 Z. z., mohlo podpredsedovi udeliť plnú moc. Podpredseda nevykonáva priamo vôľu zastupiteľstva, ale má zastupovať predsedu, preto ani samotná vôľa zastupiteľstva, platnosť uznesenia zastupiteľstva nemá vplyv na platnosť právnych úkonov uskutočnených podpredsedom. Potvrdenie platnosti uznesenia nespôsobuje vznik oprávnenia podpredsedu uskutočniť sporné právne úkony bez súhlasu predsedu a oprávnenia na jeho zastupovanie, nakoľko také ustanovenie nemá oporu v zákone. Ďalej v bode 60. odôvodnenia sa okresný súd vysporiadal s argumentáciou o konaní žalovaného v dobrej viere a dospel k názoru, že nemožno ani dôvodiť, že žalovaný konal v dobrej viere, že podpredseda je oprávnený právne úkony platne uskutočniť, keďže nekonal s náležitou odbornou starostlivosťou a také konanie nepožíva v zmysle právnych predpisov právnu ochranu v podobe platnosti právneho úkonu.

24. Z odôvodnenia odvolacieho súdu sp. zn. 2Cob/97/2013-620 zo dňa 28. mája 2013 jednoznačne vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP z dôvodu nevysporiadania sa s tvrdeniami žalovaného a neposkytnutia odpovede na jeho námietky. Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že „súd prvého stupňa sa v rozsudku nevysporiadal s ustanoveniami § 11 ods. 2 písm. b), c) zákona o samosprávnych krajoch platného v čase podpísania sporných dokumentov, nedostatočne posúdil § 11 ods. 2 písm. j) zákona o samosprávnych krajoch v nadväznosti na § 16 ods. 8 uvedeného zákona a na štatút NSK zo dňa 07.06.2003, ktorými sa v odôvodnení ani nezaoberal; súd prvého stupňa sa nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného, že zastupiteľstvo NSK zákonom predpísaným spôsobom výkon právomocí podpredsedu neobmedzilo, ani s tvrdeniami, že s poukazom na § 11 ods. 9, § 16 ods. 4, 5 zákona o samosprávnych krajoch došlo k prelomeniu pozastavenia výkonu uznesenia zastupiteľstva č. 179/2005 (uznesením č. 198/2005), a preto platnosť takéhoto uznesenia už nemohol predseda NSK spochybniť; súd prvého stupňa vôbec právne neposudzoval v napadnutom rozsudku predmetné uznesenia zastupiteľstva o prejavenej vôľe NSK uzavrieť sporné právne úkony, neskúmal, či v danom prípade zastúpenie predsedu podpredsedom nevyplyva priamo zo zákona, bez potreby osobitnej moci podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka; súd prvého stupňa sa taktiež nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, že žalovaný konal v dobrej viere, že koná s oprávnenou osobou v zmysle § 16 ods. 8 zák. o samosprávnych krajoch“. Z takéhoto odôvodnenia rozhodnutia nevyplyva jasne formulovaný právny názor odvolacieho súdu, ktorý by mal byť prvoinštančným súdom rešpektovaný, ako to predostiera žalovaný.

25. Žalovaný tiež namietal nerešpektovanie právneho názoru odvolacím súdom vysloveným vo svojom skoršom zrušujúcom uznesení. Ako bolo uvedené vyššie, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva explicitne právny názor odvolacieho súdu. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení vytkol nedostatky odôvodnenia rozhodnutia súru prvej inštancie a uložil vysporiadať sa s dotknutými ustanoveniami zákona č. 302/2001 Z. z. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že konanie nebolo zaťažené namietanou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

26. Nad rámec uvedeného dovolací súd k námietke, že odvolací súd prípadne nerešpektoval právny názor vyslovený vo svojom skoršom (zrušujúcom) rozhodnutí, poznamenáva, že takáto situácia nie je žiaduca, ale ani vylúčená. Už staršia rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 68/1971) pripustila, aby odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zmenil, nakoľko z Občianskeho súdneho poriadku nevyplyva viazanosť vlastným právnym názorom. Keďže ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ohľadom kasačnej záväznosti rozhodnutí súdov vyššej inštancie sú obsahovo totožné s ustanoveniami v CSP, je táto judikatúra použiteľná aj pre nový procesný kódex. Takisto Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013 o. i. konštatoval, že „pre odvolací súd totiž nevyplyva z § 226 OSP jeho viazanosť vlastným právnym názorom. Teda odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor môže (napríklad aj pod vplyvom záväzného právneho názoru ústavného súdu vysloveného v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) zmeniť“. Potvrďuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí také

rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým tento jeho skorší právny názor nerešpektoval (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. októbra 2007 vo veci sp. zn. 28Cdo/3342/2007). Obdobne Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku z 3. mája 2007, sp. zn. 22Cdo/1349/2006 uviedol, že aj keď zmena skoršieho, pre súd prvého stupňa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru môže byť okrem iného ovplyvnenie praxe nižších súdov judikatúrou najvyššieho súdu alebo ústavného súdu“.

27. Ďalší nesprávny procesný postup odvolacieho súdu vzhľadom žalovaný v porušení § 470 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Tvrdený nesprávny procesný postup dôvodil arbitrárnosťou napadnutého rozsudku, ktorú videl v posúdení otázky naliehavého právneho záujmu odvolacím súdom a vo vyjadrení vo vzťahu k podaným žalobám žalobcu o plnenie z právnych úkonov, ktorých platnosť bude posudzovaná ako otázka predbežná. Namietal, že napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva žalovaného na rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov.

28. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Vznesené námietky tak nepredstavujú nesprávny procesný postup súdu.

29. Dovolací súd konštatuje, že námietka posúdenia trvania súdneho sporu, namietané prietáhy v konaní a ani námietka posúdenia otázky právnych úkonov ako otázky predbežnej v inom súdnom spore nie sú spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Dovolací súd si je vedomý dĺžky predmetného súdneho konania, a práve s poukazom na túto skutočnosť považuje zhodne so súdmi prvej a druhej inštancie za nevyhnuté vyriešiť s konečnou platnosťou daný spor o určenie neplatnosti právnych úkonov. Dovolací súd poznamenáva, že mu neprináleží hodnotiť porušenie ústavných práv, ktoré dovolateľ namieta v dovolaní.

30. Vzhľadom na uvedené skutočnosti (body 20. až 29.) dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené ani jednou z namietaných väd zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci § 421 CSP

31. Dovolateľ ďalej založil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z § 432 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

32. Prvú právnu otázku, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená, definoval dovolateľ v znení: „Pokiaľ zastupiteľstvo samosprávneho kraja v zmysle § 11 ods. 2 písm. j) zákona o samosprávnych krajoch (platného do 31.01.2006) odmietlo určiť (neurčilo) rozsah výkonu právomocí podpredsedi samosprávneho kraja, ktoré v čase neprítomnosti predsedu samosprávneho kraja podpredseda nemôže vykonávať, môže podpredseda vykonávať právomoci predsedu v čase neprítomnosti predsedu len na základe osobitného poverenia (splnomocnenia) zastupiteľstva alebo predsedu?“

33. Žalovaný zastáva názor, že odvolací súd nesprávne vec právne posúdil, keď ustanovenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch aplikoval na spor tak, že podpredseda samosprávneho kraja, pokiaľ nemá určený výkon tých právomocí predsedu samosprávneho kraja, ktoré počas jeho

neprítomnosti nemôže vykonávať, nemôže za predsedu samosprávneho kraja vykonávať právomoci vôbec, a to bez osobitného poverenia, teda zrejme písomného splnomocnenia udeleného mu predsedom samosprávneho kraja alebo poverením zastupiteľstva. Žalovaný má za to, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle takýmto spôsobom obmedziť podpredsedu samosprávneho kraja (voleného zastupiteľstvom samosprávneho kraja), musel by znenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch koncipovať jasne v danom smere. Predovšetkým slovo nemôže vykonávať tie právomoci, ktoré sú vymedzené zastupiteľstvom by musel nahradiť slovom môže vykonávať, pokiaľ ich má zastupiteľstvom určené alebo vymedzené. V prípade, že zákonodarca koncipoval znenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch tak, že zastupiteľstvo určí rozsah právomocí, ktoré nemôže podpredseda za predsedu vykonávať (počas neprítomnosti predsedu), znamená to podľa mienky dovolateľa, že všetky ostatné právomoci, teda tie, ktoré nie sú negatívne vymedzené zastupiteľstvom vykonávať môže. Takýto výklad zákona považuje žalovaný za logický, zodpovedajúci praxi a logike zastúpenia predsedu podpredsedom samosprávneho kraja.

34. Dovolateľ v tejto časti dovolania namieta nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch. Dovolací súd poznamenáva, že v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom nebolo sporné, že zastupiteľstvo v danom prípade nevymedzilo právomoci, ktoré nemôže podpredseda vykonávať v čase neprítomnosti predsedu podľa § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch. Súčasne nebolo v konaní sporné, že zastupiteľstvo neurčilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu v zmysle § 16 ods. 8 zákona o samosprávnych krajoch v znení účinnom ku dňu vykonania dotknutých právnych úkonov. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav dospeli súdy k záveru, že funkcia podpredsedu síce vznikla, avšak konkrétny rozsah právomocí závisel od udeleného poverenia v zmysle § 9 ods. 2 Štatútu NSK, podľa ktorého podpredsedu môže poveriť plnením úloh len zastupiteľstvo a predseda NSK.

35. Názor dovolateľa, že „ak zákonodarca koncipoval znenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch tak, že zastupiteľstvo určí rozsah právomocí, ktoré nemôže podpredseda za predsedu vykonávať (počas neprítomnosti predsedu), znamená to, že všetky ostatné právomoci, teda tie, ktoré nie sú negatívne vymedzené zastupiteľstvom, vykonávať môže“, nie je správny a nemá oporu v § 11 ods. 2 písm. j), v § 16 ods. 3 a 8 zákona č. 302/2001, ani v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

36. Podľa § 16 ods. 3 zákona o samosprávnych krajoch v znení účinnom ku dňu vykonania právnych úkonov predseda zastupuje samosprávny kraj navonok. V majetkovoprávných vzťahoch, pracovnoprávných vzťahoch a v iných vzťahoch je štatutárnym orgánom; rozhoduje aj vo veciach, v ktorých zákon zveruje samosprávnemu kraju rozhodovanie o právach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb.

37. Podľa § 16 ods. 8 zákona o samosprávnych krajoch v znení účinnom ku dňu vykonania právnych úkonov predsedu zastupuje podpredseda v rozsahu určenom zastupiteľstvom.

38. Podľa § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch v znení účinnom ku dňu vykonania právnych úkonov zastupiteľstvu je vyhradené rozhodovať o základných otázkach samosprávneho kraja, najmä voliť a odvolávať na návrh predsedu z poslancov zastupiteľstva podpredsedu samosprávneho kraja, vymedziť na návrh predsedu právomoci, ktoré nemôže podpredseda vykonávať v čase neprítomnosti predsedu, ako aj určovať podpredsedovi, ktorý je dlhodobo uvoľnený na výkon funkcie, primeranú odmenu.

39. Z citovaných ustanovení je zřejmé, že štatutárnym orgánom samosprávneho kraja je predseda samosprávneho kraja. Súčasne je zřejmé, že v prípade podpredsedu samosprávneho kraja nejde o samostatnú funkciu v štruktúre samosprávnych orgánov, ale o poslanca zastupiteľstva s osobitným právnym statusom, ktorý okrem výkonu poslaneckého mandátu má aj ďalšie oprávnenia a povinnosti v samospráve samosprávneho kraja. V zmysle citovanej právnej úpravy teda predseda samosprávneho

kraja „vyberá“ podľa vlastného uváženia spomedzi poslancov osobu na funkciu podpredsedu samosprávneho kraja. Podpredseda zastupuje predsedu v rozsahu určenom zastupiteľstvom.

40. Ustanovenie § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch nemožno vykladať izolovane, ale v kontexte právnej úpravy vyššieho územného celku ako právnickej osoby verejného práva, ktorá nezdieľa celý právny režim právnických osôb súkromného práva, v kontexte právnej úpravy postavenia predsedu samosprávneho kraja, ktorá ho v majetkovoprávných vzťahoch definuje ako štatutárny orgán samosprávneho kraja a napokon (nie naposledy) v kontexte s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

41. Z čl. 2 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že každé konkrétne ustanovenie právnej úpravy treba interpretovať a aplikovať tak, aby sa dosiahol cieľ, ktorý sa ním sleduje. Osobitne to platí v situáciách, keď je prípustných viacero možností, ako možno rozumieť právnej úprave.

42. Výkladom citovaných ustanovení nie je možné dospieť k záveru, aký prezentuje dovolateľ, teda že zvolený podpredseda pri absencii negatívneho vymedzenia právomocí, ktoré vykonať nemôže, zastupuje predsedu vo všetkých jeho právomociach. Takýto záver nezodpovedá zákonnému definovaniu postavenia predsedu samosprávneho kraja ako štatutárneho orgánu, od ktorého sa následne odvíja postavenie podpredsedu samosprávneho kraja a zákonné vymedzenie jeho kompetencií. Keďže zo zákona č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch nevyplýva priamo zmocnenie podpredsedu zastupovať predsedu samosprávneho kraja vo všetkých jeho právomociach, vrátane právomoci štatutárneho orgánu a keďže z Ústavy SR vyplýva pre „štátne orgány princíp konať iba to, čo im zákon dovoľuje“, je nutné považovať za správny záver, ku ktorému dospeli konajúce súdy, a to, že štatutárnym orgánom v rozhodnom čase bol predseda samosprávneho kraja a podpredseda nebol oprávnený predsedu zastupovať pre nesplnenie podmienok zákonného a absenciu zmluvného zastúpenia.

43. S poukazom na uvedené je potrebné dovolateľom nastolenú právnu otázku „Pokiaľ zastupiteľstvo samosprávneho kraja v zmysle § 11 ods. 2 písm. j) zákona o samosprávnych krajoch (platného do 31.01.2006) odmietlo určiť (neurčilo) rozsah výkonu právomocí podpredsedovi samosprávneho kraja, ktoré v čase neprítomnosti predsedu samosprávneho kraja podpredseda nemôže vykonávať, môže podpredseda vykonávať právomoci predsedu v čase neprítomnosti predsedu len na základe osobitného poverenia (splnomocnenia) zastupiteľstva alebo predsedu? je potrebné zodpovedať kladne, teda ak zastupiteľstvo samosprávneho kraja v zmysle § 11 ods. 2 písm. j/ zákona o samosprávnych krajoch (platného do 31.01.2006) neurčilo rozsah výkonu právomocí podpredsedovi samosprávneho kraja, ktoré v čase neprítomnosti predsedu samosprávneho kraja podpredseda nemôže vykonávať, môže podpredseda vykonávať právomoci predsedu v čase neprítomnosti predsedu len na základe osobitného poverenia (splnomocnenia) zastupiteľstva alebo predsedu podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vec správne právne posúdili, dovolanie žalovaného je v tejto časti nedôvodné.

44. Druhú právnu otázku položil dovolateľ v znení: „Predstavuje uvedenie dátumu na zmluve, pri podpise ktorej nie sú prítomné obe strany zmluvy (a ktorú je možné antidatumovať), presvedčivý dôkaz o prítomnosti verejného činiteľa (resp. zamestnanca) v mieste výkonu jeho funkcie (práce), pokiaľ je nesporné, že na uvedený deň má vypísaný dovolenkový lístok?“

45. Podľa názoru dovolateľa mal odvolací súd skutkový stav posúdiť z pohľadu, či tvrdenie žalobcu o podpise takej zmluvy, akou je zmluva o obchodných podmienkach so spoločnosťou Metro, pri ktorej zjavne neboli účastné obe strany zmluvy a ktorá svojim právnym a ekonomickým významom a dopadom na NSK zreteľne nemôže mať väčší význam pre NSK ako dotknuté právne úkony, môže predstavovať dôkaz o tom, že predseda NSK túto inú zmluvu podpísal v deň, ktorý je na nej uvedený. Odvolací súd podľa názoru dovolateľa právne neposúdil preukázane vypísaný a na sekretariáte NSK riadne evidovaný dovolenkový lístok na rozhodný deň podpisu právnych úkonov.

46. Dovolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, že dňa 17. augusta 2005 bol predseda NSK na pracovisku, bol vo svojej kancelárii a podpisoval rôzne iné

dokumenty (bod 55. rozsudku súdu prvej inštancie). Ďalej mal za to, že samotnú neprítomnosť nemožno účelovo vykladať ako neprítomnosť na viacerých miestach naraz (bod 60. prvoinštančného rozsudku). Odvolací súd v bode 35. svojho rozhodnutia uviedol, že skutočnosť, že predseda v rozhodujúci deň dovolenku nečerpal, bola preukázaná aj podpísaním zmluvy o osobitných obchodných podmienkach pre bezhotovostný predaj uzatvorenou medzi žalobcom (v zastúpení predsedom) a obchodnou spoločnosťou Metro dňa 17. augusta 2005.

47. Z uvedeného je zrejmé, že druhou položenou otázkou sa dovolateľ snaží navodiť skutkový stav odlišný od toho, ako ho ustálili súd prvej a druhej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav.

48. Dovolací súd preto konštatuje, že predložená druhá právna otázka vychádza z odlišného skutkového stavu ako v posudzovanej veci, a preto nemohla byť podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci, čo predstavuje jeden z predpokladov, ktorý musí byť naplnený, aby bola daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

49. Okrem uvedeného dovolací súd uvádza, že v kontexte zisteného skutkového stavu (zastupiteľstvo nevymedzilo právomoci, ktoré v čase neprítomnosti nemôže podpredseda vykonávať a súčasne nevymedzilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu) a súdmi prijatého záveru, že za takého skutkového stavu podpredseda nezastupuje predsedu v plnom rozsahu a neobmedzene, nebola otázka neprítomnosti predsedu samosprávneho kraja pre prijatie dovolaním napadnutého rozhodnutia kľúčová. Odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na vyriešení otázky, že predseda samosprávneho kraja bol v rozhodnom čase v úrade, a práve z tohto dôvodu ho nemohol podpredseda zastupovať. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo výsledkom záveru, že podpredseda konal bez oprávnenia, teda že podpredseda nemohol zastupovať predsedu samosprávneho kraja pre nesplnenie podmienok zákonného a pre absenciu zmluvného zastúpenia. Samotná prítomnosť alebo neprítomnosť predsedu nebola pre vyriešenie sporu významná, a to práve s poukazom na skutkové zistenie, že zastupiteľstvo nevymedzilo rozsah, v akom podpredseda zastupuje predsedu a nevymedzilo rozsah právomocí, ktoré podpredseda nemôže vykonávať v čase neprítomnosti predsedu podľa § 11 ods. 2 písm. j/ zákona č. 302/2002 Z. z.

50. Ako tretiu otázku dovolateľ uviedol: „Je pre určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktoré sú uzavreté podľa Obchodného zákonníka podstatné, že jeden subjekt týchto právnych vzťahov je subjekt verejného práva?“

51. K tretej otázke dovolateľ položil pod otázku v znení: „Pokiaľ za stranu podpísala právne úkony osoba, ktorá na to nemala poverenie, sú tieto právne úkony postihnuté relatívnou neplatnosťou, keď ochrana poskytnutá určením neplatnosti právnych úkonov svedčí iba tejto strane právneho úkonu?“

52. Odvolací súd v súvislosti s námietkou relatívnej neplatnosti právnych úkonov (bod 38. napadnutého rozsudku) uviedol, že považuje za správny záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého v prípade sporných právnych úkonov ide o neplatnosť absolútnu. Zbral pritom do úvahy okolnosti uzatvorenia právnych úkonov, ako aj právnu povahu strán sporu, predovšetkým žalobcu (subjekt verejného práva), podpísanie právnych úkonov neoprávnenou osobou, ktorá prekročila svoje oprávnenia, nedodržanie písomnej formy vyžadovanej žalovaným, obchádzanie zákona uzatvorením právnych úkonov aj rozor s dobrými mravmi. Odvolací súd súčasne uviedol, že v tomto prípade je potrebné posudzovať právne úkony prísne formálne, keďže táto požiadavka vyplýva z postavenia žalobcu ako orgánu územnej samosprávy.

53. Dovolateľ v dovolaní atakuje vyššie uvedený záver odvolacieho súdu a považuje výklad a aplikáciu § 267 Obchodného zákonníka v napadnutom rozsudku, podľa ktorého relatívna neplatnosť právnych úkonov neprichádza do úvahy, nakoľko v danom prípade neslúži na ochranu niektorého účastníka v

spojení s odôvodnením, že žalobca je subjektom verejného práva, a preto je potrebné posudzovať právne úkony prísne formálne, za nesprávny. Žalovaný ďalej v tejto súvislosti namietal, že ak niekto spôsobil neplatnosť právnych úkonov, tak to bol žalobca. Žalovaný súčasne tvrdil, že ak konala niektorá zo strán právnych úkonov v rozpore s dobrými mravmi, tak to bol žalobca. Ak niektorá strana uviedla druhú stranu do omylu pri uzavretí právnych úkonov, tak to bol výlučne žalobca, ktorý do omylu uviedol žalovaného. Žalovanému bolo v čase podpisu právnych úkonov známe, že zastupiteľstvo NSK schválilo uzavretie právnych úkonov a poverilo predsedu NSK na ich podpísanie. Žalovaný považuje právne úkony za platné, a pokiaľ ich za platné nepovažuje žalobca, ktorý sám ich relatívnu neplatnosť spôsobil, tak potom sa nemôže relatívnej neplatnosti slúžiacej výlučne na jeho ochranu, v spore domáhať. Žalovaný nevidí žiaden dôvod na zvýšenú súdnu ochranu žalobcu iba z dôvodu, že sa jedná o samosprávny kraj.

54. K uvedenej otázke dovolací súd poznamenáva, že pri právnických osobách verejného práva možno zaznamenať odlišnosti od právnických osôb súkromného práva, a to napríklad vzhľadom na osobitný spôsob zriaďovania, nemožnosť ich zrušenia dohodou či dobrovoľným rozpustením, aplikáciou doktríny ultra vires a osobitný spôsob konania za tieto právnické osoby. Tieto odlišnosti sú dané verejným záujmom. Okrem ochrany tretích osôb sa musí zohľadniť aj verejný záujem, rozdelenie kompetencií verejných volených orgánov, resp. požiadavka ochrany verejných zdrojov, pričom tieto záujmy môžu prevážiť nad ochranou právnej istoty tretích osôb a ich dôvery v platnosť právnych úkonov (pozri „Nakladanie s majetkom obcí a miest v judikatúre Najvyššieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky, doc. JUDr. Kristián Csach PhD., LL.M.).

55. Dovolací súd v súvislosti s touto otázkou poznamenáva, že podľa ustálenej judikatúry je všeobecným následkom porušenia procesných a kompetenčných pravidiel pri robení majetkovoprávných úkonoch obce absolútna neplatnosť právneho úkonu (R 90/2018, 5Obdo/44/2018, 5Obdo/45/2013, 2Cdo/284/2006). Dovolací súd si je vedomý, že v označených rozhodnutiach bola posudzovaná platnosť právneho úkonu obce v prípade neexistencie predchádzajúceho rozhodnutia obecného zastupiteľstva zaviazat' ním obec, avšak princípy, z ktorých daný záver vychádza, možno podľa názoru dovolacieho súdu aplikovať aj na posudzovanú vec. Účelom koncipovania postavenia zastupiteľstva samosprávneho kraja, ktoré rozhoduje o základných otázkach samosprávneho kraja, koncipovania postavenia predsedu samosprávneho kraja ako štatutárneho orgánu, ktorý koná v majetkovoprávných vzťahoch a za súčasného stanovenia mechanizmu tvorby a prejavu vôle samosprávneho kraja, je podľa mienky dovolacieho súdu predovšetkým ochrana verejného záujmu a majetku VÚC, ktorý prevažuje nad záujmom tretích osôb a ochranou ich dôvery v platnosť právnych úkonov.

56. Vzhľadom na uvedené je potrebné vyššie nastolenú právnu otázku „Je pre určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktoré sú uzavreté podľa Obchodného zákonníka podstatné, že jeden subjekt týchto právnych vzťahov je subjekt verejného práva?“ zodpovedať kladne, teda že pre určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktoré sú uzavreté podľa Obchodného zákonníka je podstatné, že jeden subjekt týchto právnych vzťahov je subjekt verejného práva. Uvedený záver považuje dovolací súd za správny, a to z najmä dôvodu, že pri právnych úkonoch samosprávneho kraja prevyšuje ochrana verejného záujmu nad záujmom tretích osôb a nad ochranou ich dôvery v platnosť právnych úkonov. Zodpovedanie tejto otázky v uvedenom smere súčasne konzumuje aj odpoveď na pod otázku nastolenú dovolateľom (Pokiaľ za stranu podpísala právne úkony osoba, ktorá na to nemala poverenie, sú tieto právne úkony postihnuté relatívnou neplatnosťou, keď ochrana poskytnutá určením neplatnosti právnych úkonov svedčí iba tejto strane právneho úkonu?). Keďže súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vec správne právne posúdili, dovolanie žalovaného je v tejto časti nedôvodné.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že žalovaný nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

58. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému

žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril v lehote určenej súdom prvej inštancie.

59. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.